

Spis treści

1. Od redakcji – Czterdziesty pierwszy tom „Studiów Płockich” 9

FILOZOFIA I TEOLOGIA

2. Ks. Tadeusz Rutowski, Historia mojego powołania do kapłaństwa.
Wspomnienia 11
3. Ks. Tadeusz Rutowski, Charakterystyka zdań (sądów) naukowych . . 41
4. Ks. Tadeusz Rutowski, W poszukiwaniu prawdy – wartość
proponowanych kryteriów prawdy 55
5. Ks. Waldemar Turek, Encyklika *Lumen Fidei*: śladami starożytnych
pisarzy chrześcijańskich 73
6. Ks. Leszek Misiarczyk, Charyzmat prorocki w pierwszych wiekach
Kościoła 85
7. Ks. Sławomir Zalewski, Obecność i działanie złych duchów
podczas seansów spirytystycznych 101
8. Ks. Paweł Niewinowski, Zagadnienie czasu w filozofii przyrody
i w fizyce 119
9. O. Jacek Gniadek SVD, Moralna moc nadziei chrześcijańskiej
a wolność – społeczny wymiar encykliki Benedykta XVI *Spe Salvi* . . 139
10. Ks. Paweł Niewinowski, Mentalność scjentystyczna w doświadczeniu
ludzkim 149
11. Ks. Paweł Niewinowski, „Być – oto jest odpowiedź”. Święty Tomasz
oczami Chestertona 165

HISTORIA I PRAWO

12. Ks. Michał Marian Grzybowski, Pasterz zesłaniec Kacper Borowski –
biskup płocki 1883-1885 181
13. Krzysztof Lewalski, Relacja o stanie diecezji płockiej z 1913 r. 189
14. Ks. Andrzej Rojewski, Księdza Walentego Załuski „Wykład Mszy
świętej” na łamach tygodnika diecezji płockiej „Mazur”
z lat 1907-1908 197
15. Wanda Stojanowska, ks. Mirosław Kosek, Prawo i obowiązki
rodziców do wychowania dziecka w świetle
Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego 219
16. Zofia Kuźniewska, Parafia św. Mikołaja w Gąbinie 227
17. Joanna Skotnicka, Olimpiada Teologii Katolickiej jako forma
katechezy pozaszkolnej na terenie diecezji płockiej
w latach 1994-2010 243

SPRAWOZDANIA I RECENZJE

18. Ks. Mariusz Konieczny (Rec.), Ks. Janusz Mariański, Małżeństwo i rodzina w świadomości młodzieży maturalnej. Stabilność i zmiana, Toruń 2012, ss. 438 251
19. Ks. Rafał Bednarczyk (Rec.), Ks. Ryszard Czekalski, Szkolne i parafialne nauczanie religii w II Rzeczypospolitej na przykładzie diecezji płockiej, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2012, ss. 368 259
20. Ks. Paweł Niewinowski (Rec.), Ks. Idzi Benedykt Radziszewski, Geneza idei religii w ewolucjonizmie Darwina i Spencera, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, ss. 57 263
21. Ks. Paweł Prüfer (Rec.), Ks. Janusz Mariański, Sens życia, wartości, religia. Studium socjologiczne, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, ss. 287 267
22. Ks. Paweł Niewinowski (Rec.), Stanisław Janeczek, Rafał Charzyński, Michał Maciołek (Red.), Światopoglądowe odniesienia filozofii polskiej, Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, ss. 434 273
23. Ks. Leszek Smoliński (Rec.), Małgorzata Bilaska, Kochaj i walcz. Św. Rita patronka od spraw trudnych i beznadziejnych, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, ss. 296 279
24. Ks. Leszek Smoliński (Rec.), Paweł Warchoł, Miłosierny Bóg i miłosierny człowiek. Teologiczna interpretacja miłosierdzia w nauczaniu Jan Pawła II, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 2011, ss. 334 283
25. Noty o autorach 287

Contents

1. Editorial – The Forty-first Volume of „Studia Płockie” 9

PHILOSOPHY AND THEOLOGY

2. Tadeusz Rutowski, The Story of My Vocation for Priesthood. Memories 11
3. Tadeusz Rutowski, The Characteristic of Scientific Statements (Judgements) 41
4. Tadeusz Rutowski, In Search of Truth – The Value of Presented Criteria of Truth 55
5. Waldemar Turek, Encyclical *Lumen Fidei*: Trails of Ancient Christian Writers 73
6. Leszek Misiarczyk, The Prophetic Charisma in First Centuries of Church 85
7. Sławomir Zalewski, Presence and Operation of Evil Spirits During Spiritistic Sessions 101
8. Paweł Niewinowski, The Issue of Time in Philosophy of Nature and Physics 119
9. Jacek Gniadek SVD, Moral Force of Christian Hope versus Freedom – Social Dimension of Benedict XVI's Encyclical *Spe Salvi* 139
10. Paweł Niewinowski, Scientific Mentality in Human Experience 149
11. Paweł Niewinowski, „To Be – That is The Answer”. St. Thomas Through Chesterton's Eyes 165

HISTORY AND LAW

12. Michał Marian Grzybowski, Kacper Borowski – Shepherd and Exile – Bishop of Plock (1883-1885) 181
13. Krzysztof Lewalski, Report on the State of the Diocese of Plock in 1913 189
14. Andrzej Rojewski, „The Explanation of Holy Mass” by Fr. Walenty Zaluski in Plock Diocesan Weekly Magazine „Mazur” (1907-1908) 197
15. Wanda Stojanowska, Mirosław Kosek, Right and Duty of Parents for Education of Child in Light of *The Family and Guardianship Code* 219
16. Zofia Kuźniewska, Outline of the History of the Parish of St. Nicholas in Gabin 227
17. Joanna Skotnicka, The Catholic Theology Olympiad as the Form of Extracurricular Catechesis in the Diocese of Plock between 1994 and 2010 243

REPORTS AND REVIEWS

18. Mariusz Konieczny (Rev.), Ks. Janusz Mariański, *Małżeństwo i rodzina w świadomości młodzieży maturalnej. Stabilność i zmiana*, Toruń 2012, ss. 438 251
19. Rafał Bednarczyk (Rev.), Ks. Ryszard Czekalski, *Szkolne i parafialne nauczanie religii w II Rzeczypospolitej na przykładzie diecezji płockiej*, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2012, ss. 368 259
20. Paweł Niewinowski (Rev.), Ks. Idzi Benedykt Radziszewski, *Geneza idei religii w ewolucjonizmie Darwina i Spencera*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, ss. 57 263
21. Paweł Prüfer (Rev.), Ks. Janusz Mariański, *Sens życia, wartości, religia. Studium socjologiczne*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, ss. 287 . . . 267
22. Paweł Niewinowski (Rev.), Stanisław Janeczek, Rafał Charzyński, Michał Maciołek (Red.), *Światopoglądowe odniesienia filozofii polskiej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, ss. 434 273
23. Leszek Smoliński (Rev.), Małgorzata Bilaska, *Kochaj i walcz. Św. Rita patronka od spraw trudnych i beznadziejnych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, ss. 296 279
24. Leszek Smoliński (Rev.), Paweł Warchoń, *Miłosierny Bóg i miłosierny człowiek. Teologiczna interpretacja miłosierdzia w nauczaniu Jana Pawła II*, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 2011, ss. 334 283
25. Notes about the authors 287

CZTERDZIESIY PIERWSZY TOM „STUDIÓW PŁOCKICH”

Drodzy Czytelnicy,

Czterdziesty pierwszy tom „Studiów Płockich” ukazuje się w roku dla Kościoła pod wieloma względami szczególnym. Jest to rok zmiany na Stolicy Piotrowej, co samo w sobie jest już w życiu Kościoła wydarzeniem o trudnym do przecenienia znaczeniu, pomijając okoliczności, w jakich wspomniana zmiana nastąpiła. Śledziliśmy te wydarzenia z bijącym sercem, zatroskani o Kościół, przeżywając rok wiary i dziękując Opatrzności za Benedykta XVI i za Franciszka.

Rok 2013 to także rok, w którym ukazały się dwa ważne dokumenty papieskie: Encyklika *Lumen fidei*, stanowiąca zwieńczenie roku wiary, oraz adhortacja apostolska *Evangelii Gaudium*, o głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie – dokument ze wszech miar programowy. Radość Ewangelii – pisze Ojciec Święty – która jest owocem spotkania z Jezusem ma być szczególnym znakiem nowego etapu ewangelizacji i zarazem ukazywać „drogi Kościoła w najbliższych latach” (*Evangelii Gaudium*, 1).

Opisując kontekst, w jakim ukazuje się kolejny tom „Studiów Płockich”, nie sposób pominąć wydarzeń wyznaczających rytm życia Kościoła na Mazowszu. Kończący się rok był rokiem intensywnych prac synodalnych. XLIII Synod Diecezji Płockiej, rozpoczęty uroczystie w dniu 14 października 2012 roku, zwołany został między innymi w celu, „wytyczenia głównych linii działalności duszpasterskiej dostosowanej do wymogów nowej ewangelizacji.” Chodzi o to – jak podkreślił Biskup Płocki w homilii wygłoszonej podczas Mszy świętej inaugurującej Synod – „żebyśmy spróbowali odkryć, gdzie są najbardziej zapalne ogniska i znaleźli się bliżej poszukujących, wątpiących, a nawet zmęczonych nami”, a zwłaszcza bliżej ludzi młodych „którzy zerwali już więź ze wspólnotą swojego Kościoła”. Chodzi o to, „żebyśmy byli bardziej solidarni ze spychanymi na margines, z rodzinami wielodzietnymi, z bezrobotnymi u nas i z prześladowanymi za wiarę w świecie”.

Wspomniane wydarzenia stanowią i z pewnością nadal będą stanowić inspirację dla licznych opracowań i analiz, publikowanych, jak ufamy, również w kolejnych tomach naszego pisma.

Czterdziesty pierwszy tom „Studiów Płockich” dedykujemy Księdzu Infułatowi Tadeuszowi Rutowskiemu, z okazji 60-tej rocznicy Jego święceń kapłańskich. Pragniemy w ten sposób wyrazić wdzięczność Dostojnemu Jubilatowi i włączyć się w obchody tej pięknej Uroczystości. Z tej racji niniejszy tom ma

nieco odmienny układ od poprzednich. „Otwierają” go trzy teksty Księdza Infulata – dwa z nich dotyczą kwestii ściśle naukowych, stanowiących w pewnym sensie stały przedmiot refleksji filozoficznej Księdza Profesora, trzeci natomiast ma charakter autobiograficzny.

Prezentowany tom „Studiów Płockich” ukazuje się pod nową redakcją. W jej imieniu, pragnę serdecznie podziękować dotychczasowej Redakcji, w szczególności Księdzu Profesorowi Ireneuszowi Mroczkowskiemu, dotychczasowemu redaktorowi naczelnemu, za wieloletnią, pełną zaangażowania troskę o kształt naszego periodyku. Bez tej troski „Studia Płockie” z pewnością nie miałyby obecnego kształtu.

Mając na uwadze dalszy rozwój rocznika oraz „potrzebę dostosowania do aktualnych wymogów dla tego typu czasopism”, Biskup Płocki powołał, dekretem z dnia 13 stycznia 2014 roku, Radę Naukową „Studiów Płockich”. Tworzą ją Księża Profesorowie: Wojciech Góralski, Michał Grzybowski, Leszek Misiarczyk, Ireneusz Mroczkowski, Henryk Seweryniak, Waldemar Turek, oraz Pani Profesor Wanda Stojanowska i Pan Profesor Janusz Zieliński. Już w tym miejscu pragnę podziękować wymienionym osobom za wyrażenie zgody na włączenie ich do tego gremium oraz gotowość współpracy, której celem jest dalszy rozwój „Studiów Płockich”. Rada Naukowa pełni nie tylko istotną rolę w wewnętrznej strukturze czasopisma. Jest ona również, zgodnie z obowiązującymi unormowaniami, podmiotem obligatoryjnym, obok między innymi stałego zespołu Recenzentów, dla tzw. czasopism punktowanych. Uzyskanie tego statusu przez nasze czasopismo jest jednym z celów, w najbliższej perspektywie najistotniejszym, jakie stawia sobie Redakcja.

ks. Mirosław Kosek